

جمعه 15 شهریور 1392 - 29 شوال 1434 - 6 سپتامبر 2013

درگذشت عضد الملک 1289 ش ...

درگذشت عضد الملک 1289 ش

علیرضا عضدالملک، برادرزاده مهد علیا مادر ناصرالدین شاه قاجار، در حدود سال 1200 ش در تهران به دنیا آمد. وی پس از فراگیری تحصیلات مقدماتی وارد دربار محمدشاه قاجار گردید و پس از چند سال در زمان ناصرالدین شاه که پسر عمه‌اش بود، به وزارت عدلیه منصوب شد. وی در وقایع تحریم تنباکو رابط بین شاه و عده‌ای از علما بود و تدریجاً جزو امنای دولت و رجال درجه اول محسوب می‌شد تا این که ایلخانی (بزرگ خاندان) قاجار گردید. عضدالملک، سالیانی در زمان سلطنت مظفرالدین شاه و محمد علی شاه، گوشه عزلت گزیده بود و غالباً در منازعات مملکتی به عنوان نیابت سلطنت انتخاب شد و تا پایان عمر به مدت چهارده ماه در این مقام بود. او با تندروی‌های مشروطه‌خواهان که در روزهای نخستین فتح تهران انجام می‌گرفت موافقت نداشت و اعدام شیخ فضل الله نوری را به شدت مورد انتقاد قرار داد. از این رو سپهدار اعظم، صدراعظم مشروطه را معزول نمود و مستوفی الممالک را به آن سمت منصوب کرد. هر چند وی را مردی زاهد و پاک طینت گفته‌اند ولی علی رغم اندوختن ثروت فوق العاده، در نهایت خست و امساک زندگی می‌کرد و اهل بخشش نبود. علیرضا عضدالملک سرانجام در نیمه شهریور 1289 ش برابر 17 رمضان 1328 ق در حدود نود سالگی درگذشت و در مقبره ناصرالدین شاه در حرم عبدالعظیم مدفون شد.

درگذشت آیت الله وحید بهبهانی 1205 ق

محمدباقر بن محمداکمل بهبهانی معروف به "وحید بهبهانی" در سال 1116 یا 1118 ق در اصفهان به دنیا آمد. وحید بهبهانی بعد از این که حوزه‌ی اصفهان، پس از انقراض صفویه، از مرکزیت افتاد، به همراه برخی از علما و فقها به عتبات مهاجرت نمود. آیت الله وحید بهبهانی، کربلا را مرکز قرار داد و شاگردان بسیار مؤثری تربیت کرد. حضرات آیات عظام سیدمهدی بحرالعلوم، شیخ جعفر کاشف الغطاء، میرزا ابوالقاسم قمی (صاحب کتاب قوانین)، حاج ملامهدی نراقی، سیدعلی صاحب ریاض، میرزا مهدی شهرستانی، سیدمحمدباقر شفتی اصفهانی (معروف به حجت الاسلام) و میرزا مهدی شهید مشهدی، از آن جمله‌اند. علاوه بر این، وحید بهبهانی در دفاع از اجتهاد و مبارزه با اخباری‌گری و تربیت گروهی مجتهد مبرز، تلاش پیگیری نمود و این سبب شد که او را "استاذ الکُل" خواندند. او تقوی را در حد کمال داشت و شاگردانش برای او احترام بسیار عمیقی قایل بودند. نتایج کارهای آیت‌الله بهبهانی را می‌توان بر دو محور برشمرد: اول بررسی کامل روایات اخبار و احادیث و حاکم شدن باب اجتهاد و انسداد باب اخباری‌گری و ظاهرگرایی. دوم در مسیر تکامل قرار گرفتن فقه اجتهادی. وحید بهبهانی از سال 1173 ق تا پایان عمر، مرجعیت و زعامت شیعیان را به عهده داشت و خدمات زیادی در این دوران به انجام رساند. حُسن تدبیر، مقام علمی و استعداد فوق‌العاده و ذوق خاص ایشان در آن عصر، زبانزد خاص و عام بود، به گونه‌ای که از نوادر جهان اسلام به شمار آمده، خدمات و تلاش‌های علمی آن فقیه بزرگوار نقطه‌ی عطف مهمی در تحول بحث‌های اصولی و اجتهادی محسوب می‌شد. الاجتهاد و الاخبار، شرح مفاتیح فیض و... از جمله تالیفات این مرجع بزرگ شیعه می‌باشند. سرانجام این عالم ربانی در 89 یا 87 سالگی در کربلا به لقاءالله پیوست و در حرم امام حسین(ع) به خاک سپرده شد.

انعقاد عهدنامه ی گلستان 1228 ق

عهدنامه‌ی گلستان از نتایج جنگ‌های ده ساله‌ی ایران و روسیه بود که به سبب بی‌کفایتی فتحعلی شاه قاجار به شکست ارتش ایران منجر شد. به موجب این عهدنامه، بخش‌هایی از سرزمین ایران در شمال غربی کشور از جمله گنجه، شیروان، باکو، داغستان و گرجستان تا دریای خزر به روسیه ضمیمه شد. در مقابل، دولت روسیه متعهد گردید که ولایتعهدی عباس میرزا را به رسمیت بشناسد. با این حال، سیزده سال بعد در 1241 ق، بار دیگر روسیه به خاک ایران تجاوز نمود و مناطقی دیگر را اشغال کرد که این بار به انعقاد معاهده‌ی ننگین ترکمانچای انجامید. نتایج شوم این قراردادها در سال‌های بعد از آن، بیشتر دامنگیر ملت ایران گردید.